

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 3To/43/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3515010070
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Vranka
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3515010070.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rastislava Vranku a sudcov JUDr. Romana Hargaša a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci proti obvinenej M. R. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. na neverejnom zasadnutí dňa 12. augusta 2015 prejednal sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 5.marca 2015, sp. zn.1T/23/2015 a takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sa sťažnosť prokurátora z a m i e t a, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom uznesením zo dňa 5.marca 2015, sp. zn.1T/23/2015, samosudcom pri preskúmaní obžaloby podľa § 241 ods.1 písm. f/ Tr. por. odmietol obžalobu prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom zo dňa 17.2.2015 pod sp. zn. Pv 570/14/3304-16, podanú na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom dňa 18.2.2015 a vrátil prokurátorovi trestnú vec vedenú proti obvinenej M. R. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák., ktorý mala spáchať na skutkovom základe uvedenom v obžalobnom návrhu.

Odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi odôvodnil okresný súd s poukazom na to, že je to potrebné na odstránenie závažných procesných chýb spočívajúcich v porušení ustanovení zabezpečujúcich práva obhajoby, ktoré mali byť porušené tým, že podstatný dôkaz, o ktorý prokurátor opiera obžalobu - výsluch svedka Q. A. zo dňa 27.10.2014, bol vykonaný ešte pred 30.10.2014, teda pred oznámením obvinenia M. R. doručením jej uznesenia zo dňa 26.9.2014 o vznesení obvinenia. Z toho dôvodu ho nemožno považovať za zákonne získaný dôkaz, nemožno naň prihliadať, pretože trpí podstatnou procesnou chybou spočívajúcou v tom, že bol získaný v dôsledku porušenia práva na obhajobu a o takto získaný dôkaz potom nemožno oprieť záver o skončení vyšetrovania ani obžalobu, pričom dôsledkom takéhoto postupu je, že skutok nie je náležite objasnený.

Citované uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, pretože proti nemu v zákonnej lehote podal sťažnosť prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom v neprospech obvinenej. V písomnom odôvodnení sťažnosti namietal správnosť výroku o odmietnutí obžaloby a o vrátení veci prokurátorovi s poukazom na to, že okresný súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 241 ods.1 písm. f/ Tr. por.. Podľa názoru prokurátora nebolo porušené právo obvinenej na obhajobu, pretože po doručení uznesenia o vznesení obvinenia dňa 30.10.2014 bola následne vypočutá ku skutku dňa 15.12.2014, kedy vyhlásila, že nežiada byť upovedomená o termínoch vyšetrovacích úkonov v danej veci, nechce sa ich zúčastniť a zo spisu je zrejmé aj to, že pred ukončením vyšetrovania bola dvakrát, t. j. 3.2.2015 a 11.2.2015 upovedomená o možnosti preštudovať vyšetrovací spis a podávať návrhy na doplnenie skráteného vyšetrovania na Obvodnom oddelení PZ Stará Turá dňa 16.2.2015. Obvinená napriek tomu počas celého konania nepožiadala o účasť na vyšetrovacom úkone, preto podľa prokurátora nemožno konštatovať, že obvinená nemohla reálne uplatňovať svoje práva. Podľa jeho názoru si totiž mohla zvoliť obhajcu a mohla sa zúčastniť výsluchu svedkov, keďže o tejto možnosti bola výslovne poučená. Navrhol preto, aby

krajský súd podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil a okresnému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Krajský súd na podklade podanej sťažnosti, ktorá mu spolu so spisom bola predložená dňa 22. júna 2015, preskúmal podľa § 192 ods.1 Tr.por. správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia i konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť prokurátora nie je dôvodná a nemožno súhlasiť s argumentáciou uvádzanou v odôvodnení sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry.

Trestný poriadok účinný od 1. januára 2006 výrazne obmedzil vykonávanie rozsiahleho dokazovania v prípravnom konaní s dôrazom, aby vlastné dokazovanie bolo vykonané pred nestranným a nezávislým súdom. Dôvodom odmietnutia obžaloby prokurátora pritom nie je akékoľvek porušenie zákona, ale iba existencia závažných procesných chýb prípravného konania, najmä porušenie práva na obhajobu (§ 241 ods. 1 písm. f)/ resp. § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por.)

Právo obvineného na obhajobu sa aplikuje predovšetkým prostredníctvom jeho základného práva vyjadriť sa v priebehu celého trestného konania ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a k dôkazom o nich. V prípravnom konaní môže obvinený žiadať, aby sa jeho obhajca zúčastnil na jednotlivých procesných úkonoch (§ 34 ods. 1 Trestného poriadku). Ak nemá obhajcu, môže obvinenému povoliť účasť na vyšetrovacích úkonoch policajť, a to najmä vtedy, ak úkon spočíva vo výsluchu svedka, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho nebude možné vykonať v konaní pred súdom (§ 213 ods. 1 Tr. por.).

Z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť záver, že výsluchy svedkov, ak k nim došlo po začatí trestného stíhania (tzv. vo veci), ale pred vznesením obvinenia, t.j. v dobe, v ktorej obvinený nemohol realizovať svoje právo na obhajobu (lebo formálne ešte neexistoval), majú len z tohto dôvodu charakter nezákonného dôkazu (dôkazu získaného nezákonným spôsobom). V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že pred vznesením obvinenia výsluchy svedkov slúžia najmä na to, aby sa zistila osoba páchatel'a trestného činu, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, pričom nie každý výsluch svedka je právne relevantný na účely ďalšieho trestného konania.

Orgány činné v trestnom konaní však musia dbať na to, aby sa zákonne získaný dôkaz nestal dôkazom absolútne neúčinným, ale naopak, aby bol procesne použiteľný v konaní pred súdom. Použiteľnosť dôkazu v konaní pred súdom môže okrem iného zmariť skutonosť, že výsluch svedka nebol vykonaný kontradiktórnym spôsobom, t.j. pri zachovaní práv obvineného na obhajobu. Rozhodujúcim hľadiskom na posúdenie potreby opakovať výsluch svedka v prípravnom konaní po vznesení obvinenia je nepochybne jeho dôkazná hodnota. Ak výpoveď svedka neprináša pre trestné konanie rozhodujúci význam v podobe usvedčovania obvineného zo spáchania trestného činu, alebo naopak preukazovania jeho nevinu (vrátane preukazovania poľahčujúcich alebo priťažujúcich okolností), je bezpredmetné opakovať jeho výsluch po vznesení obvinenia. Ak ale výpoveď svedka je jediným usvedčujúcim dôkazom alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom, o ktorý prokurátor mieni oprieť obžalobu, je nevyhnutné výsluch svedka vykonať až po vznesení obvinenia so zachovaním práva obvineného na obhajobu.

Prokurátor, ako nositeľ dôkazného bremena v konaní pred súdom, musí z hľadiska preukázania zavinenia obvineného (vo vzťahu k stíhanému skutku) vziať do úvahy závažnosť výpovede svedka v prípravnom konaní a existenciu nebezpečenstva, že výsluch svedka pred súdom nebude možné vykonať, napr. z dôvodu zmeny pobytu, odchodu do zahraničia, úmrtia svedka atď., vrátane možnosti podstatnej zmeny výpovede svedka v konaní pred súdom.

V záujme preukázania dôvodnosti postavenia obvineného pred súd (§ 234 ods. 1 Tr. por.) treba vykonať dôkazy v prípravnom konaní tak, aby tieto boli použiteľné aj v konaní pred súdom, lebo v opačnom prípade prokurátor berie na seba riziko, že v prípade porušenia zásady kontradiktórnosti v prípravnom konaní, nebude môcť výpoveď svedka v konaní pred súdom reálne použiť.

Z uvedeného vyplýva, že odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi z dôvodu porušenia práva na obhajobu, ktoré spočíva v nezopakovaní výsluchov svedkov po vznesení obvinenia, je prísne individuálne a závisí od okolností konkrétneho prípadu. Zachovanie princípu kontradiktórnosti v

prípravnom konaní pri výsluchu svedka je podmienené charakterom úkonu, jeho povahou a významom, ako aj vzťahom obvineného, či jeho obhajcu, k vykonanému dôkazu v prípravnom konaní.

Obžaloba prokurátora môže byť opretá aj o výpovede svedkov a iné dôkazy vykonané v prípravnom konaní pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia (prípadne pred jeho oznámením), ak tieto výpovede nie sú rozhodujúcim, alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom usvedčujúcim obvineného. Existencia iných usvedčujúcich dôkazov z prípravného konania tak zabezpečuje spoľahlivý podklad pre súd na prípadné splnenie alternatív prieskumnej povinnosti v zmysle § 238 ods. 1 Tr. por.. Pri absencii takýchto dôkazov, za súčasnej existencie usvedčujúcej výpovede svedka vykonanej nekontradiktórnym spôsobom, je preto postup súdu spočívajúci vo vrátení veci prokurátorovi dôvodný, a to bez ohľadu na pasívny postoj obvineného v prípravnom konaní k vykonaným dôkazom.

Tak je tomu aj v posudzovanom prípade. Výsluch svedka Q. A. zo dňa 27.10.2014 bol totiž vykonaný nekontradiktórnym spôsobom ešte pred 30.10.2014, t. j. pred oznámením obvinenia M. R. doručením jej uznesenia zo dňa 26.9.2014 o vznesení obvinenia a pri absencii iných usvedčujúcich dôkazov z prípravného konania tak táto výpoveď nezabezpečuje spoľahlivý podklad pre súd na prípadné splnenie alternatív prieskumnej povinnosti v zmysle § 238 ods. 1 Tr. por. Svedok Q. A., napriek tomu, že jeho výpoveď je vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom usvedčujúcim obvinenú, nebol totiž dostatočným a pritom kontradiktórnym spôsobom vypočutý k rozhodujúcim skutočnostiam stíhaného skutku a k obhajobným tvrdeniam obvinenej, najmä k okolnostiam, od kedy s obvinenou M. R. obnovili spolužitie, koľko trvalo a kedy bolo ukončené (či aj toto obdobie možno reálne považovať za neplnenie vyživovacej povinnosti), odkedy reálne žije u obvinenej M. R. maloletý T. R. (či a ktoré obdobie nemožno považovať z tohto hľadiska za neplnenie vyživovacej povinnosti), či svedok Q. A. a akým spôsobom plní vyživovaciu povinnosť na maloletého T. R., ktorý bol súdnym rozhodnutím zverený do starostlivosti obvinenej a jemu bola určená vyživovacia povinnosť v rovnakej výške ako obvinenej na maloletého Q. R. (či napr. nešlo u obvinenej a svedka o vzájomnú kompenzáciu výživného a v akom období) a teda či a v akom rozsahu obvinená neplnila vyživovaciu povinnosť. Navyše svedecké výpovede Q. A. tak zo dňa 26.8.2014, ako aj zo dňa 27.10.2014 obsahujú doslovne to isté chybné - neukončené a nezrozumiteľné slovné spojenie „nakoľko sa ale správala nezodpovedne a narobila mi kopec dlhov, ktoré som musel splácať a dokonca ma podviedla, som tento vzťah zhruba pred tromi ukončil.“ Odhliadnuc od toho, že z tohto slovného spojenia nie je zrejmé, či spolužitie ukončil pred tromi rokmi, mesiacmi, dňami alebo hodinami, možno z neho vyvodit' nielen dôvodné pochybnosti, že by svedok pri oboch výsluchoch skutočne uviedol to isté a pritom nezrozumiteľné slovné spojenie, ale aj výrazné pochybnosti o zákonom spôsobe výsluchu tohto svedka a zaznamenaní jeho výpovedí v zápisnici.

Za tejto situácie pri existencii dvoch usvedčujúcich výpovedí svedka Q. A., ktoré nielenže neboli vykonané kontradiktórnym spôsobom, ale sú aj výrazné pochybnosti o zákonom spôsobe ich vykonania, je postup okresného súdu podľa § 241 ods.1 písm. f/ Tr. por. spočívajúci v odmietnutí obžaloby a vo vrátení veci prokurátorovi dôvodný.

Krajský súd vzhľadom na uvedené dôvody nepovažoval sťažnostné námietky prokurátora za dôvodné a jeho sťažnosť preto ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.